

[4302] – 261

Seat No.	
-------------	--

M.A. (Semester – II) Examination, 2013
PALI
Compulsory Paper : Pali Grammar, Translation and Composition
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

Q. 1 Explain the following aphorisms with illustrations. (Any four) 20

पुढील सूत्रे सोदाहरण स्पष्ट करा. (कोणतीही चार)

२०

1. अत्थो अक्खरसज्जातो।

2. सरा पकति ब्यञ्जने।

3. येन वा दस्सनं

4. अपादाने पञ्चमी।

5. लिङ्गतथे पठमा।

6. हेत्वत्थे च।

7. क्वचि दुतिया छट्ठीनमत्थे।

Q. 2 Explain following sandhi forms by quoting appropriate rules (any four). 20

योग्य ती सूत्रे सांगून पुढील संधी स्पष्ट करा. (कोणतेही चार)

२०

1. म्याहं

2. अन्वेति

3. स्वागतं

4. पवुच्चति

5. तावदेव

6. यथाभाविगुणं

7. विप्पयुत्तो

P.T.O.

- Q. 3 Write short notes on any two. 10
 कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा. १०
 1. विभक्ति
 2. अक्खर
 3. निग्गहित संधि
- Q. 4 Answer in detail any one of the following. 15
 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १५
 1. पालि व्याकरण परंपरा
 2. कच्चायनाचे व्याकरणविषयक तंत्र
- Q. 5 Write an essay in Pali on any one of the following. 15
 खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर पालीमध्ये निबंध लिहा. १५
 1. पटिच्चसमुप्पाद
 2. भगवा बुद्धो

OR

- Translate any one of the following. 15
 खालीलपैकी कोणत्याही एका उताऱ्याचे इंग्रजी किंवा मराठीमध्ये भाषांतर करा. १५

1. कुमारजातिया पञ्चमे दिवसे तस्स नामगहणदिवसे अट्ट ब्रह्मणा निमन्तिता होन्ति। निमन्तिता ब्रह्मणा कुमारं दिस्वा तस्स द्वे गतियो कथेसि- सचे सो आगारे वसिस्सति, चक्रवत्ती राजा भविस्सति। सचे अगारस्मा अनगारियं पब्बजिस्सति, अरहं भविस्सति बुद्धो चायस्मा पन बोधिसत्तस्स जातिया सब्बेसं, यदिदं मातुया, पितुनो अत्था सिद्धा, मनोरथा पुण्णाति तेहि बोधिसत्तस्स सिद्धत्थोति नामं कतं। गोतमो ति तस्स भगवतो गोतवसेन नामं अहुं, गोतकतं नामंति। सो गोतमगोत्तो, तस्मा गोतमो ति वुच्चति। अथ "बुज्झिता चत्तारि सच्चानी" ति बुद्धो, बोधेता पजाया ति बुद्धो ति तस्स भगवतो बुद्धो ति नामस्स वेय्याकरणं बुद्धघोसाचरियेन 'विसुद्धिमग्गे' कतं।
2. एतरहि यत्थ 'नेपाल' रज्जे अनुहिम्वन्तं 'तिलौराकोट' नामकं ठानमत्थि, तत्थ पुराकाले कपिलवत्थु नाम नगरं अहोसि। तत्थ सुद्धोदनो नाम साकियानं राजा रज्जं कारेसि। साकिया नाम खत्तिया सुरियवंसे उप्पन्ना उच्चाकुलीना जातिसम्पन्ना। सुद्धोदनस्स माया देवी महामाया देवी वा नाम अग्गमहेसी अहोसि। महामाया देवी देवदहवासिनो अज्जनस्स नाम सक्कस्स धीता। अम्हाकं भगवा महामाया कुच्छिस्मिं पटिसन्धिं गण्णि। सा दस मासं बोधिसत्तं परिहरि। दस मासं अतिकन्त सा एकं दिवसं मातुघरं देवदहनगरं गन्तुं इच्छि। राजा सुन्दरेन पकारेन तं पेसेसि। अन्तरा मग्गे पन लुम्बिनीवनं नाम मङ्गलसालवनं अहोसि। तत्थेव सिद्धत्थकुमारो वेसाख-पुण्णमायं जातोति।

[4302] – 264

Seat
No.

M.A. (Semester – II) Examination, 2013
PALI
Compulsory Paper : Visuddhimagga (Silaniddesa) (Chapter – I)
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

Q.1 Translate **any two** into English or Marathi with explanation.

16

कोणत्याही दोहोंचे मराठी अथवा इंग्रजीमध्ये स्पष्टीकरणासह भाषांतर करा.

1. सासने कुलपुत्तानं, पतिट्ठा नत्थि यं विना ।
 आनिसंसपरिच्छेदं, तस्स सीलस्स को वदे ॥

न गङ्गा यमुना चापि, सरभू वा सरस्वती ।
 निन्नगा वाचिरवती, मही वापि महानदी ॥

सक्कुणन्ति विसोधेतुं, तं मलं इध पाणिनं ।
 विसोधयति सत्तानं, यं वे सीलजलं मलं ॥

न तं सजलदा वाता, न चापि हरिचन्दनं ।
 नेव हारा न मणयो, न चन्दकिरणङ्कुरा ॥

समयन्तीध सत्तानं, परिळाहं सुरक्खितं ।
 यं समेति इदं अरियं, सीलं अच्चन्तसीतलं ॥

2. सीलनं लक्खणं तस्स, भिन्नस्सापि अनेकधा ।
 सनिदस्सनत्तं रूपस्स, यथा भिन्नस्सनेकधा ॥

यथा हि नीलपीतादिभेदेन अनेकधा भिन्नस्सापि रूपायतनस्स सनिदस्सनत्तं लक्खणं, नीलादिभेदेन भिन्नस्सापि सनिदस्सन भावानतिक्कमनतो । तथा सीलस्स चेतनादिभेदेन अनेकधा भिन्नस्सापि यदेतं कायकम्मादीनं समाधानवसेन कुसलानञ्च धम्मानं पतिट्ठानवसेन वुत्तं सीलनं, तदेव लक्खणं, चेतनादिभेदेन भिन्नस्सापि समाधानपतिट्ठानभावानतिक्कमनतो । एवं लक्खणस्स पनस्स –

P.T.O.

दुस्सील्यविद्धंसनता, अनवज्जगुणो तथा ।
किच्चसम्पत्तिअत्थेन, रसो नाम पवुच्चति ॥

तस्मा इदं सीलं नाम किच्चट्टेन रसेन दुस्सील्यविद्धंसनरसं, सम्पत्तिअत्थेन रसेन अनवज्जरसन्ति वेदितब्बं । लक्खणादीसु हि किच्चमेव सम्पत्ति वा रसोति वुच्चति ।

सोचेय्यपच्चुपट्टानं, तयिदं तस्स विञ्जुहि ।
ओत्तप्पज्ज हिरी चेव, पदट्टानन्ति वण्णितं ॥

3. इमिस्सा दानि गाथाय, कथिताय महेसिना ।
वण्णयन्तो यथाभूतं, अत्थं सीलादिभेदनं ॥

सुदुल्लभं लभित्वान, पब्बज्जं जिनसासने ।
सीलादिसङ्गहं खेमं, उज्जुं मग्गं विसुद्धिया ॥

यथाभूतं अजानन्ता, सुद्धिकामापि ये इध ।
विसुद्धिं नाधिगच्छन्ति, वायमन्तापि योगिनो ॥

तेसं पामोज्जकरणं, सुविसुद्धविनिच्छयं ।
महाविहारवासीनं, देसनानयनिस्सितं ॥

विसुद्धिमग्गं भासिस्सं, तं मे सक्कच्च भासतो ।
विसुद्धिकामा सब्बेपि, निसामयथ साधवोति ॥

Q.2 Explain **any four** with reference to the context.

16

कोणत्याही चारांचे ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा.

1. तस्सा दन्तट्टिकं दिस्वा, पुब्बसज्जं अनुस्सरि । तत्थेव सो ठितो थेरो, अरहत्तं अपापुणी'ति ॥
2. सामन्तजप्पितेनाति समीपभणितेन ।
3. यथा च पातिमोक्खसंवरो सद्धाय, एवं सतिया इन्द्रियसंवरो सम्पादेतब्बो ।
4. तत्रापि नेव भवङ्गसमये, न आवज्जनादीनं अज्जतरसमये संवरो वा असंवरो वा अत्थि ।
5. आचारगोचरसम्पन्नोतिआदीनमत्थो पाळियं आगतनयेनेव वेदितब्बो ।

6. चतुर्बिधं हानभागियठितिभागियविसेसभागियनिब्बेधभागियवसेन ।

Q.3 Write a detailed note on सीलानिसंसकथा OR पच्चयसन्निस्सितसीलं 16

सीलानिसंसकथा किंवा पच्चयसन्निस्सितसीलं यावर सविस्तर टीप लिहा.

Q.4 Write a detailed note on आजीवपारिसुद्धिसीलं OR सीलप्पभेदकथा 16

आजीवपारिसुद्धिसीलं किंवा सीलप्पभेदकथा यावर सविस्तर टीप लिहा.

Q. 5 सीले पतिट्ठाय नरो सपञ्जो, चित्तं पञ्जञ्च भावयं ।
आतापी निपको भिक्खु, सो इमं विजटये जटन्ति ॥ Discuss the verse in detail

सीले पतिट्ठाय नरो सपञ्जो, चित्तं पञ्जञ्च भावयं ।

आतापी निपको भिक्खु, सो इमं विजटये जटन्ति ॥ या श्लोकाची सविस्तर चर्चा करा

OR किंवा

16

Write a detailed note on the author Buddhaghosh, his life and works.

बुद्धघोष, त्याचे जीवन आणि ग्रंथसंपदा यावर सविस्तर टीप लिहा.

[4302] – 363

Seat No.	
-------------	--

M.A. (Semester – III) Examination, 2013
PALI
Abhidhammatthasaṅgaho (Compulsory Paper)
अभिधम्मत्थसंगहो
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

Q. 1

a. Explain the *ahetukacitta*.

16

अहेतुकचित्त स्पष्ट करा.

OR/ किंवा

b. Explain the *akusalacitta*.

अकुसलचित्त स्पष्ट करा.

Q.2

a. Explain the *sampayoga* of *aññasamānacetāsikas* with different *cittas*. 16

अञ्जसमानचेतसिकांचा विविध चित्तांशी असणारा सम्पयोग स्पष्ट करा.

OR/ किंवा

b. Explain *sampayoga* of *sobhanacetāsikas* with the *mahaggatacitta*.

सोभनचेतसिकांचा महग्गतचित्त चित्तांशी असणारा सम्पयोग स्पष्ट करा.

Q.3

a. Explain *sobhanacetāsikas*.

16

सोभनचेतसिक स्पष्ट करा.

OR

b. Explain *akusalacetāsikas*.

अकुसलचेतसिक स्पष्ट करा.

P.T.O.

Q. 4 Write notes on any two of the following.

16

प्र. २ खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर टीपा लिहा.

a. *bhūtarūpa*

भूतरूप

b. *gocararūpa*

गोचररूप

c. *bhāvarūpa*

भावरूप

Q.5

a. Explain the arising of Rūpa.

16

रूपाची उत्पत्ती स्पष्ट करा.

OR/ किंवा

b. Explain various categories of nibbāna.

निब्बानाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

[4302] – 364

Seat
No.

M.A. (Semester – III) Examination, 2013
PALI (Optional Paper)
Grammatical Literature : Saddanīti
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

Q. 1 Explain the following aphorisms with illustrations. (any four) 20

पुढील सूत्रे सोदाहरण स्पष्ट करा. (कोणतीही चार)

२०

१. नामोपसग्ननिपातानं युतत्थो समासो ।
२. त्वापचयन्तादीहि च पुब्बेहि ।
३. नपुंसको व सो ।
४. बहुव्रीहि अञ्जपदत्थे ।
५. नस्सत्तं तप्पुरिसबहुव्रीहिसु ।
६. सरो निच्चं नपुंसके रस्सं ।
७. नदियं खुहस्स कुन् ।

Q. 2 Explain the following compounds quoting appropriate rules (any four). 20

योग्य ती सूत्रे सांगून पुढील समास स्पष्ट करा. (कोणतेही चार)

२०

१. कम्मकारो
२. देवानं देवानुभावो
३. अनुधरं
४. तिलोकं
५. फालपाचनं
६. महापुरिसो
७. भूमिगतो

Q. 3 Write short notes on any two. 10

कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

१०

१. नदी
२. तप्पुरिस
३. द्वंद

P.T.O.

- Q. 4 Answer in detail any one of the following. 15
खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १५
1. Explain various types of the Tatpuruṣa compound.
तत्पुरुष समासाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
 2. Explain the Avyayībhāva compound and its peculiarity.
अव्ययीभाव समास स्पष्ट करून त्याचे वैशिष्ट्य सांगा.
- Q. 5 Write an essay on any one of the following. 15
खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर निबंध लिहा. १५
1. Saddanīti
सद्दनीति
 2. Types of compounds
समासाचे प्रकार

[4302] – 161

Seat No.	
-------------	--

**M.A. (Semester – I) Examination, 2013
PALI (Compulsory Paper)
History of Pali Language and Literature
(2008 Pattern)**

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

Q.1 State and discuss critically the theories of origin of the word 'Pāli'. 16

पालि शब्दाच्या व्युत्पत्तीविषयीचे सिद्धांत लिहा आणि त्यांची चिकित्सक चर्चा करा.

Or/ किंवा

Discuss critically the different theories of the homeland of Pāli language.

पालि भाषेच्या उत्पत्तीस्थानविषयक विविध सिद्धांतांची चिकित्सक चर्चा करा .

Q.2 What is sutta? Discuss the different criterion for collecting the first four nikāyas. 16

सुत्त म्हणजे काय? पहिल्या चार निकायांच्या संकलनाच्या आधारांची चर्चा करा .

Or/ किंवा

What is vinaya ?Discuss the structure ,importance and date of vinayapīṭaka.

विनय म्हणजे काय? विनयपिटकाचा काळ महत्त्व आणि संरचनेविषयी चर्चा करा .

Q.3 Discuss the subject matter, importance and of Visuddhimagga. 16

विसुद्धिमग्ग या ग्रंथाची विषयवस्तू आणि महत्त्व स्पष्ट करा

Or/ किंवा

Discuss the subject matter, importance and period of Milindapañho.

मिलिन्दपह या ग्रंथाची विषयवस्तू आणि महत्त्व स्पष्ट करा

Q.4 Evaluate critically any one of the following. 16

खालिलपैकी कोणत्याही एकाचे चिकित्सक परीक्षण करा

A) Ninefold division of the Buddhāvacaṇa. अ) द्वादशांग बुद्धवचन

B) Pāli Vamsa Literature ब) पालि वंस साहित्य

C) Pāli subcommentarial literature क) पालि टीका साहित्य

Q. 5 Write an essay on the grammatical schools in Pāli language. 16

पालि भाषेतील व्याकरण परंपराविषयी निबंध लिहा

Or/ किंवा

Write an essay on life and work of Ācārya Buddhaghosa.

आचार्य बुद्धघोष यांच्या जीवन आणि कार्यावर निबंध लिहा

[4302] – 162

Seat
No.

M.A. (Semester – I) Examination, 2013
PALI
Compulsory Paper : Sutta Literature
(Dhammapada and Suttanipāṭa)
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

Note : Answer each Section.

सूचना : प्रत्येक विभाग सोडवा.

Q. 1. Translate into English or Marathi any one from each section.

16

प्रत्येक विभागातील कोणत्याही एकाचे इंग्रजी किंवा मराठीत भाषांतर करा.

PART-A

A) उट्ठानेनप्पमादेन, संयमेन दमेन च।
दीपं कयिराथ मेधावी, यं ओघो नाभिकीरति ॥
पमादमनुयुज्जन्ति, बाला दुम्मेधिनो जना।
अप्पमादञ्च मेधावी, धनं सेट्ठं व रक्खति ॥
मा पमादमनुयुज्जेथ, मा कामरतिसन्धवं ।
अप्पमत्तो हि ज्ञायन्तो, पप्पोति विपुलं सुखं ॥

B) कुम्भूपमं कायमिमं विदित्वा, नगरूपमं चित्तमिदं ठपेत्वा।
योधेथ मारं पञ्जाबुधेन, जितञ्च रक्खे अनिवेसनो सिया ॥
अचिरं वतयं कायो, पथविं अधिसेस्सति।
छुद्धो अपेतविज्जाणो, निरत्थं व कलिङ्गरं ॥
दिसो दिसं यं तं कयिरा, वेरी वा पन वेरिनं।
मिच्छापणिहितं चित्तं, पापियो न ततो करे ॥

P.T.O.

PART-B

- A) पक्कोदनो दुद्धखीरोहमस्मि, (इति धनियो गोपो) अनुतीरे महिया समानवासो।
छन्ना कुटि आहितो गिनि, अथ चे पत्थयसी पक्कस्स देव ॥
- B) खिड्ढा रती होति सहायमज्झे, पुत्तेसु च विपुलं होति पेमं।
पियविप्पयोगं विजिगुच्छमानो, एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥
- चातुद्दिसो अप्पटिघो च होति, सन्तुस्समानो इतरीतरेन।
परिस्सयानं सहिता अछम्भी, एको चरे खग्गविसाणकप्पो ॥

Q. 2. Explain any one from each section with reference to the context.
प्रत्येक विभागातील कोणत्याही एकाचे ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा.

16

PART-A

- A) ते ज्ञायिनो साततिका, निच्चं दब्धपरक्कमा।
फुसन्ति धीरा निब्बानं, योगक्खेमं अनुत्तरं ॥
- B) अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे।
ये च तं नुपनच्छन्ति, वेरं तेसूपसम्मति ॥

PART B

- A) सद्धा बीजं तपो बुद्धि, पज्जा मे युगनङ्गलं।
हिरी ईसा मनो योत्तं, सति मे फालपाचनं ॥
- B) सचे लभेथ निपक्कं सहायं, सद्धिं चरं साधुविहारिधीरं।
अभिभुय्य सब्बानि परिस्सयानि, चरेय्य तेनत्तमनो सतीमा ॥

Q.3. Write a short note on any One from each section

16

प्रत्येक विभागातील कोणत्याही एकावर टीप लिहा.

PART A

- A) यमकवग्गो
- B) सम्मापणिहितं चित्तं

PART B

- A) खुद्दकनिकाय
- B) मारसेना

Q. 4. Attempt any One of the following.

16

खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या.

- A) बालवग्गावर सविस्तर टीप लिहा.
- B) यमकवग्गावर सविस्तर टीप लिहा.

Q. 5. Attempt any One of the following.

16

खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या.

- A) धम्मिकसुत्तावर सविस्तर टीप लिहा.
- B) 'सुत्त' व 'निपात' यांचा अर्थ काय ? सुत्तनिपाताबद्दल सविस्तर लिहा.

[4302] – 162

~~-4-~~

[4302] – 163

Seat
No.

M.A. (Semester – I) Examination, 2013
PĀLI
Compulsory Paper : Vinaya Literature (Mahāvagga)
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

Q.1 Translate into English or Marathi **any two** of the following . 16

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे इंगजी किंवा मराठीत भाषांतर करा. १६

A. atha khvāhaṃ, āvuso, yena assaji bhikkhu tenupasaṅkamim, upasaṅkamtivā assajinā bhikkhunā saddhim sammodim, sammodanīyaṃ kathaṃ sāraṇīyaṃ vītisāretvā ekamantaṃ aṭṭhāsi. ekamantaṃ ṭhito kho ahaṃ, āvuso, assajim bhikkhum etadavoca – “vippasannāni kho te, āvuso, indriyāni, parisuddho chavivaṇṇo pariyodāto. ‘kaṃsi tvaṃ, āvuso, uddissa pabbajito, ko vā te satthā, kassa vā tvaṃ dhammaṃ rocesī’”ti? ‘atthāvuso, mahāsamaṇo sakyaputto sakyakulā pabbajito, tāhaṃ bhagavantaṃ uddissa pabbajito, so ca me bhagavā satthā, tassa cāhaṃ bhagavato dhammaṃ rocemī’ti. ‘kimvādī panāyasmato satthā kimakkhāyī’ti. ‘ahaṃ kho, āvuso, navo acirapabbajito adhunāgato imaṃ dhammavinayaṃ, na tāhaṃ sakkomi vitthārena dhammaṃ desetum, api ca te saṃkhittena atthaṃ vakkhāmī’”ti. atha khvāhaṃ, āvuso, assajim bhikkhum etadavocaṃ

अथ ख्वाहं, आवुसो, येन अस्सजि भिक्खु तेनुपसङ्कमिं, उपसङ्कमित्वा अस्सजिना भिक्खुना सद्धिं सम्मोदिं, सम्मोदनीयं कथं सारणीयं वीतिसारेत्वा एकमन्तं अट्ठासि। एकमन्तं ठितो खो अहं, आवुसो, अस्सजिं भिक्खुं एतदवोच – “विप्पसन्नानि खो ते, आवुसो, इन्द्रियानि, परिसुद्धो छविवण्णो परियोदातो। ‘कंसि त्वं, आवुसो, उद्दिस्स पब्बजितो, को वा ते सत्था, कस्स वा त्वं धम्मं रोचेसी’”ति? ‘अत्थावुसो, महासमणो सक्यपुत्तो सक्यकुला पब्बजितो, ताहं भगवन्तं उद्दिस्स पब्बजितो, सो च मे भगवा सत्था, तस्स चाहं भगवतो धम्मं रोचेमी’ति। ‘किंवादी पनायस्मतो सत्था किमक्खायी’ति। ‘अहं खो, आवुसो, नवो अचिरपब्बजितो अधुनागतो इमं धम्मविनयं, न ताहं सक्कोमि वित्थारेन धम्मं देसेतुं, अपि च ते संखित्तेन अत्थं वक्खामी’”ति। अथ ख्वाहं, आवुसो, अस्सजिं भिक्खुं एतदवोचं – “होतु, आवुसो,

P.T.O.

B. atha kho bhagavato rahogatassa paṭisallīnassa evaṃ cetaso parivitakko udapādi – “adhigato kho myāyaṃ dhammo gambhīro duddaso duranubodho santo paṇīto atakkāvacaro nipuṇo paṇḍitavedanīyo. Ālayarāmā kho panāyaṃ pajā ālayaratā ālayasammuditā. ālayarāmāya kho pana pajāya ālayaratāya ālayasammuditāya duddasaṃ idaṃ tñānaṃ yadidaṃ idappaccayatāpaaccasamuppādo; idampi kho tñānaṃ sududdasaṃ yadidaṃ sabbasaṅkhārasamatho sabbūpadhipaṭinissaggo taṇhākkhayo virāgo nirodho nibbānaṃ. ahañceva kho pana dhammaṃ deseyyaṃ, pare ca me na ājāneyyūṃ, so mamassa kilamatho, sā mamassa vihesā”ti. apissu bhagavantāṃ imā anacchariyā gāthāyo paṭibhaṃsu pubbe assutapubbā

अथ खो भगवतो रहोगतस्स पटिसल्लीनस्स एवं चेतसो परिवितक्को उदपादि – “अधिगतो खो म्यायं धम्मो गम्भीरो दुद्दसो दुरनुबोधो सन्तो पणीतो अतक्कावचरो निपुणो पण्डितवेदनीयो। आलयरामा खो पनायं पजा आलयरता आलयसम्मुदिता। आलयरामाय खो पन पजाय आलयरताय आलयसम्मुदिताय दुद्दसं इदं ठानं यदिदं इदप्पच्चयताप अच्चसमुप्पादो; इदम्पि खो ठानं सुदुद्दसं यदिदं सब्बसङ्खारसमथो सब्बूपधिपटिनिस्सग्गो तण्हाक्खयो विरागो निरोधो निब्बानं। अहञ्जेव खो पन धम्मं देसेय्यं, परे च मे न आजानेय्युं, सो ममस्स किलमथो, सा ममस्स विहेसा”ति। अपिस्सु भगवन्तं इमा अनच्छरिया गाथायो पटिभंसु पुब्बे अस्सुतपुब्बा

C. dveme, bhikkhave, antā pabbajitena na sevitabbā. katame dve ? yo cāyaṃ kāmesu kāmāsukkhallikānuyogo hīno gammo pothujjaniko anariyo anattasaṃhito, yo cāyaṃ attakilamathānuyogo dukkho anariyo anattasaṃhito. ete kho, bhikkhave, ubho ante anupagamma, majjhima paṭipadā tathāgatena abhisambuddhā, cakkhukaraṇī ñāṇakaraṇī upasamāya abhiññāya sambodhāya nibbānāya saṃvattati. katamā ca sā, bhikkhave, majjhima paṭipadā tathāgatena abhisambuddhā, cakkhukaraṇī ñāṇakaraṇī upasamāya abhiññāya sambodhāya nibbānāya saṃvattati? ayameva ariyo aṭṭhaṅgiko maggo, seyyathidaṃ – sammādiṭṭhi, sammāsāṅkappo, sammāvācā, sammākammanto, sammāājīvo, sammāvāyāmo, sammāsati, sammāsamaḍhi.

द्वेमे, भिक्खवे, अन्ता पब्बजितेन न सेवितब्बा। कतमे द्वे ? यो चायं कामेसु कामसुखल्लिकानुयोगो हीनो गम्मो पोथुज्जनिको अनरियो अनत्थसंहितो, यो चायं अत्तकिलमथानुयोगो दुक्खो अनरियो अनत्थसंहितो। एते खो, भिक्खवे, उभो अन्ते अनुपगम्म, मज्झिमा पटिपदा तथागतेन अभिसम्बुद्धा, चक्खुकरणी जाणकरणी उपसमाय अभिज्जाय सम्बोधाय निब्बानाय संवत्तति। कतमा च सा, भिक्खवे, मज्झिमा पटिपदा तथागतेन अभिसम्बुद्धा, चक्खुकरणी जाणकरणी उपसमाय अभिज्जाय सम्बोधाय निब्बानाय संवत्तति? अयमेव अरियो अट्ठङ्गिको मग्गो,

सेय्यथिदं – सम्मादिट्ठि, सम्मासङ्कप्पो, सम्मावाचा, सम्माकम्मन्तो, सम्माआजीवो, सम्मावायामो, सम्मासति, सम्मासमाधि।

Q.2 Explain with reference to the context any four of the following.

16

संदर्भासहित स्पष्ट करा. (कोणतेही चार)

१६

1) “kimvadi panayasmato sattha ,kimakkhayi’ti ?

किंवादी पनायस्मतो सत्था, किमक्खाति ? ।

2) ‘idha,bhante!bhagavā patiganhātu manthañca madhupindikañcā’ti.

इध,भन्ते ,भगवा पटिगण्हातु मन्थञ्च मधुपिण्डिकञ्चाति ।

3) tā ca loke pathamaṃ upāsikā ahesuṃ tevācikā.

ता च लोके पठमं उपासिका अहेसुं तेवाचिका ॥

4) ye dhammā hetuppabhavā, tesam hetuṃ tathāgato āha .

ये धम्मा हेतुप्पभवा ,तेसं हेतुं तथागतो आह ।

5) na me ācariyo atthi, sadiso me na vijjati .

न च मे आचरियो अत्थि,सदिसो मे न विज्जति ।

Q. 3 Attempt any one of the following.

16

खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

१६

1) What is Vinaya? Explain the structure and importance of the Mahāvagga.

विनय म्हणजे काय? महावग्गाची रचना आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

2) What is Paṭiccasamuppāda? Explain it.

पटिच्चसमुप्पाद म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.

Q.4 Why did Buddha hesitate to preach the dhamma ? Critically appreciate. 16

धम्माचा उपदेश देण्यास बुद्ध का तयार नव्हते याचे चिकीत्सक परीक्षण करा.

किंवा / or

How did a group of five monks respond to the Buddha ? Explain critically.

पंचवग्गिय भिक्खूंनी बुद्धाप्रती कशी प्रतिक्रिया व्यक्त केली याचे चिकीत्सक परीक्षण करा.

Q.5 Write a note on **any two** of the following

16

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.

१६

1) Four Noble Truths चत्तारी अरियसच्चानि.

2) Anatta अनत्त.

3) sārīputta and moggallāna सारिपुत्त आणि मोग्गल्लान .

[4302] – 164

Seat
No.

M.A. (Semester – I) Examination, 2013
PALI
Compulsory Paper : Milindapanha (Bahirakatha to Nibbanavagga)
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

Q.1 Translate **any two** into English or Marathi with explanation.

16

कोणत्याही दोहोचे मराठी अथवा इंग्रजीमध्ये स्पष्टीकरणासह भाषांतर करा.

- तं यथानुसूयते — अत्थि योनकानं नानापुटभेदनं सागलं नाम नगरं नदीपब्बतसोभितं रमणीयभूमिप्पदेसभागं आरामुय्यानोपवनतळाकपोक्खरणिसम्पन्नं नदीपब्बतवनरामण्येयकं सुतवन्तनिम्मितं निहतपच्चत्थिकं पच्चामित्तानुपपीळितं विविधविचित्रदळ्हमट्टालकोट्टकं वरपवरगोपुरतोरणं गम्भीरपरिखापण्डरपाकारपरिक्खित्तन्तेपुरं । सुविभत्तवीथिचच्चरचतुक्कसिङ्घाटकं सुप्पसारितानेकविधवरभण्डपरिपूरितन्तरापणं विविधदानगगतसमुपसोभितं हिमगिरिसिखरसङ्कासवरभवनसतसहस्सप्पटिमण्डितं गजहयथपत्तिसमाकुलं अभिरूपनरनारिगणानुचरितं आकिण्णजनमनुस्सं पुथुखत्तियब्राह्मणवेस्ससुद्धं विविधसमणब्राह्मणसभाजनसङ्घटितं बहुविधविज्जावन्तनरचिर -
 -निसेवितं कासिककोटुम्बरिकादिनानाविधवत्थापणसम्पन्नं सुप्पसारितरुचिरबहुविधपुष्पगन्धापणं गन्धगन्धितं आसीसनीयबहुरतनपरिपूरितं दिसामुखसुप्पसारितापणं सिङ्गारवाणिजगणानुचरितं कहापणरजतसुवण्णकंस -
 पत्थरपरिपूरं पज्जोतमाननिधिनिकेतं पट्टधनधज्जवित्तूपकरणं परिपुण्णकोसकोट्टागारं बह्वन्नपानं बहुविध -
 खज्जभोज्जलेय्यपेय्यसायनीयं उत्तरकुरुसङ्कासं सम्पन्नसस्सं आळकमन्दा विय देवपुरं ।
- अथ खो आयस्मा रोहणो नागसेनं दारकं आदाय येन वत्तनियं सेनासनं, येन विजम्भवत्थु तेनुपसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा विजम्भवत्थुस्मिं सेनासने एकरत्तं वसित्वा येन रक्खिततलं तेनुपसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा कोटिसतानं अरहन्तानं मज्झे नागसेनं दारकं पब्बाजेसि । पब्बजितो च पनायस्मा नागसेनो आयस्मन्तं रोहणं एतदवोच “गहितो मे, भन्ते, तव वेसो, देथ मे दानि मन्त”न्ति । अथ खो आयस्मा रोहणो “किम्हि नु खोहं नागसेनं विनेय्यं पठमं विनये वा सुत्तन्ते वा अभिधम्मे वा”ति चिन्तेत्वा “पण्डितो खो अयं नागसेनो, सक्कोति सुखेनेव अभिधम्मं परियापुणितु”न्ति पठमं अभिधम्मे विनेसि । आयस्मा च नागसेनो “कुसला धम्मा, अकुसला धम्मा, अब्याकता धम्मा”ति तिकदुकपटिमण्डितं धम्मसङ्गणीपकरणं, खन्धविभङ्गादि अट्टारस विभङ्गपटिमण्डितं विभङ्गप्पकरणं, “सङ्गहो असङ्गहो”ति आदिना

P.T.O.

चुद्दसविधेन विभक्तं धातुकथापकरणं, “खन्धपञ्जति आयतनपञ्जती”ति आदिना छब्बिधेन विभक्तं पुगलपञ्जतिप्पकरणं, सकवादे पञ्चसुत्तसतानि परवादे पञ्चसुत्तसतानीति सुत्तसहस्सं समोधानेत्वा विभक्तं कथावत्थुप्पकरणं, “मूलयमकं खन्धयमक”न्ति आदिना दसविधेन विभक्तं यमकप्पकरणं, “हेतुपच्चयो आरम्मणपच्चयो”ति आदिना चतुर्वीसतिविधेन विभक्तं पट्टानप्पकरणन्ति सब्बं तं अभिधम्मपिटकं एकेनेव सज्झायेन पगुणं कत्वा “तिड्ढथ भन्ते, न पुन ओसारेथ, एत्तकेनेवाहं सज्झायिस्सामी”ति आह ।

3. अथ खो आयस्मा नागसेनो येन मिलिन्दस्स रज्जो निवेसनं तेनुपसङ्कमि, उपसङ्कमित्वा पञ्जत्ते आसने निसीदि । अथ खो मिलिन्दो राजा आयस्मन्तं नागसेनं सपरिसं पणीतेन खादनीयेन भोजनीयेन सहत्था सन्तप्पेत्वा सम्पवारेत्वा एकमेकं भिक्खुं एकमेकेन दुस्सयुगेन अच्छादेत्वा आयस्मन्तं नागसेनं तिचीवरेन अच्छादेत्वा आयस्मन्तं नागसेनं एतदवोच “भन्ते नागसेन दसहि, भिक्खूहि सद्धि इध निसीदथ, अवसेसा गच्छन्तू”ति । अथ खो मिलिन्दो राजा आयस्मन्तं नागसेनं भुत्ताविं ओनीतपत्तपाणिं विदित्वा अज्जतरं नीचं आसनं गहेत्वा एकमन्तं निसीदि, एकमन्तं निसिन्नो खो मिलिन्दो राजा आयस्मन्तं नागसेनं एतदवोच “भन्ते नागसेन, किमिहोति कथासल्लापो” ति? “अत्थेन मयं, महाराज, अत्थिका, अत्थे होतु कथासल्लापो”ति । राजा आह “किमत्थिया, भन्ते नागसेन, तुम्हाकं पब्बज्जा, को च तुम्हाकं परमत्थो”ति । थेरो आह “किन्ति, महाराज, इदं दुक्खं निरुज्झेय्य, अज्जञ्च दुक्खं न उप्पज्जेय्याति । एतदत्था, महाराज, अम्हाकं पब्बज्जा, अनुपादा परिनिब्बानं खो पन अम्हाकं परमत्थो”ति । “किं पन, भन्ते नागसेन, सब्बे एतदत्थाय पब्बजन्ती”ति? “न हि, महाराज, केचि एतदत्थाय पब्बजन्ति, केचि राजाभिनीता पब्बजन्ति, केचि चोराभिनीता पब्बजन्ति, केचि इण्ड्रा पब्बजन्ति, केचि आजीविकत्थाय पब्बजन्ति, ये पन सम्मा पब्बजन्ति, ते एतदत्थाय पब्बजन्ती”ति । “त्वं पन, भन्ते, एतदत्थाय पब्बजितोसी” ति? “अहं खो, महाराज, दहरको सन्तो पब्बजितो, न जानामि इमस्स नामत्थाय पब्बजामीति, अपि च खो मे एवं अहोसि ‘पण्डिता इमे समणा सक्कपुत्तिया, ते मं सिक्खापेस्सन्ती’ति, स्वाहं तेहि सिक्खापितो जानामि च पस्सामि च ‘इमस्स नामत्थाय पब्बज्जा’”ति । “कल्लोसि, भन्ते नागसेना”ति ।

Q.2 Explain **any four** with reference to the context.

16

कोणत्याही चारांचे वाक्यांचे ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा.

1. “ननु, भन्ते, योनिंसो मनसिकारो येव पज्जा”ति?
2. ततो राजा तुद्धो अहोसि “अनक्खातोव मया नागसेनो अज्जातो”ति।
3. “सत्तवस्सोहं, महाराजा”ति।
4. “यत्तके भिक्खू इच्छति, तत्तकेहि भिक्खूहि सद्धिं आगच्छतू”ति।
5. ऊहनलक्खणो मनसिकारो, एवं छेदनलक्खणा पज्जा”ति।
6. “किं लक्खणं, भन्ते, सीलं”?

Q.3 Write a detailed note on importance of Milindapanha in Theravada Buddhism.

16

मिलिंदपज्ज या ग्रंथाचे थेरवादामधील महत्त्व यावर सविस्तर टीप लिहा.

OR किंवा

Write a detailed note on the character of King Milinda.

मिलिंद राजाचे व्यक्तिमत्त्व यावर सविस्तर टीप लिहा.

Q.4 Write a detailed note on **any two**.

16

कोणत्याही दोहोवर सविस्तर टीप लिहा.

- 1 वीरियलक्खणपज्जो
- 2 सम्पक्खन्दनलक्खणसद्धापज्जो
- 3 सीललक्खणपज्जो

Q.5 Write a detailed note on विचारवग्गो or निब्बानवग्गो

16

विचारवग्गो किंवा निब्बानवग्गो यावर सविस्तर टीप लिहा.

[4302] – 262

Seat No.	
-------------	--

M.A. (Semester – II) Examination, 2013
PALI
Compulsory Paper : Suttal Literature
Saṃyutta Nikāya & Aṅguttara Nikāya
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

Q. 1. Translate into English or Marathi any One from each section.

16.

प्रत्येक विभागातील कोणत्याही एकाचे इंग्रजी किंवा मराठीत भाषांतर करा.

PART-A

A) अविज्जाय त्वेव असेसविरागनिरोधा सङ्खारनिरोधो; सङ्खारनिरोधा विज्जाणनिरोधो; विज्जाणनिरोधा नामरूपनिरोधो; नामरूपनिरोधा सळायतननिरोधो; सळायतननिरोधा फस्सनिरोधो; फस्सनिरोधा वेदनानिरोधो; वेदनानिरोधा तण्हानिरोधो; तण्हानिरोधा उपादाननिरोधो; उपादाननिरोधा भवनिरोधो; भवनिरोधा जातिनिरोधो; जातिनिरोधा जरामरणं सोकपरिदेवदुक्खदोमनस्सुपायासा निरुज्झन्ति। एवमेतस्स केवलस्स दुक्खक्खन्धस्स निरोधो होती"ति। इदमवोच भगवा। अत्तमना ते भिक्खू भगवतो भासितं अभिनन्दुन्ति। पठमं।

B) "इमे, भिक्खवे, चत्तारो आहारा किंनिदाना किंसमुदया किंजातिका किंपभवा? इमे चत्तारो आहारा तण्हानिदाना तण्हासमुदया तण्हाजातिका तण्हापभवा। तण्हा चायं, भिक्खवे, किंनिदाना किंसमुदया किंजातिका किंपभवा? तण्हा वेदनानिदाना वेदनासमुदया वेदनाजातिका वेदनापभवा। वेदना चायं, भिक्खवे, किंनिदाना किंसमुदया किंजातिका किंपभवा? वेदना फस्सनिदाना फस्ससमुदया फस्सजातिका फस्सपभवा। फस्सो चायं, भिक्खवे, किंनिदानो किंसमुदयो किंजातिको किंपभवो?

Part B

A) "तं किं मज्झसि, गहपति, येसं रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्थुकतो अनभावंकतो आयतिं अनुप्पादधम्मो, येसं दोसो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्थुकतो अनभावङ्कतो आयतिं अनुप्पादधम्मो, येसं मोहो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्थुकतो अनभावंकतो आयतिं अनुप्पादधम्मो, ते लोके सुकता नो वा? कथं वा ते एत्थ होती"ति? "येसं, भन्ते,

P.T.O.

रागो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्थुकतो अनभावंकतो आयतिं अनुप्पादधम्मो, येसं दोसो पहीनो येसं मोहो पहीनो उच्छिन्नमूलो तालावत्थुकतो अनभावंकतो आयतिं अनुप्पादधम्मो, ते लोके सुकता। एवं मे एत्थ होती”ति।

B) एकं समयं आयस्मा आनन्दो वेसालियं विहरति महावने कूटागारसालायं। अथ खो अभयो च लिच्छवि पण्डितकुमारको च लिच्छवि येनायस्मा आनन्दो तेनुपसङ्कमिंसु; उपसङ्कमित्वा आयस्मन्तं आनन्दं अभिवादेत्वा एकमन्तं निसीदिंसु। एकमन्तं निसिन्नो खो अभयो लिच्छवि आयस्मन्तं आनन्दं एतदवोच - “निगण्ठो, भन्ते, सब्बञ्जू सब्बदस्सावी अपरिसेसं ज्ञाणदस्सनं पटिजानाति - ‘चरतो च मे तिष्ठतो च सुत्तस्स च जागरस्स च सततं समितं ज्ञाणदस्सनं पच्चुपट्ठित’न्ति। सो पुराणानं कम्मानं तपसा व्यन्तीभावं पञ्जपेति नवानं कम्मानं अकरणा सेतुघातं।

Q . 2. Explain with reference to context any Two from each section.

16

प्रत्येक विभागातील कोणत्याही दोहोंचे संदर्भासहित स्पष्टीकरण करा.

Part A

- A) पटिच्चसमुप्पादो.
- B) कतमञ्च, उपादानं.
- C) कतमञ्च, नामरूपं.

Part B

- A) कतमो च, सेखो समाधि?
- B) “ये, आनन्द, अनुकम्पेय्याथ ये च सोतब्बं मज्जेय्युं मित्ता वा अमच्चा वा जाती वा सालोहिता वा ते वो, आनन्द, इमेसु तीसु ठानेसु समादपेतब्बा निवेसेतब्बा पटिद्वापेतब्बा”ति।
- C) “न पुप्फगन्धो पटिवातमेति,
न चन्दनं तगरमल्लिका वा।
सतञ्च गन्धो पटिवातमेति,
सब्बा दिसा सप्पुरिसो पवायती”ति॥ नवमं।

Q.3. Write a detailed note on any One of the following.

16

खालीलपैकी कोणत्याही एकावर टीप लिहा.

A) विभक्तसुत्तं

B) मोळियफग्गुनसुत्तं

Q.4. Discuss the structure of Aṅguttaranikāya .

16

अङ्गुत्तरनिकायाच्या रचनेविषयी चर्चा करा.

Or/ किंवा

निगण्ठसुत्तावर टीप लिहा.

Q.5. Write a short note on any one.

16

कोणत्याही एकावर टीप लिहा.

A) चूळनिकासुत्तं

B) अपण्णकसुत्तं

[4302] – 263

Seat
No.

M.A. (Semester – II) Examination, 2013
PALI
Compulsory Paper : Vinaya Literature (Cullavagga)
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

Q.1 Translate into English or Marathi any two of the following

16

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे इंग्रजी किंवा मराठीत भाषांतर करा.

१६

A) Atha kho bhagavā kapilavatthusmiṃ yathābhirantaṃ viharitvā yena vesālī tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena vesālī tadavasari. Tatra sudaṃ bhagavā vesāliyaṃ viharati mahāvane kūṭāgārasālāyaṃ. Atha kho mahāpajāpati gotamī kese chedāpetvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā sambahulāhi sākiyānīhi saddhiṃ yena vesālī tena pakkāmi. Anupubbena yena vesālī mahāvanam kūṭāgārasālā tenupasaṅkami. Atha kho mahāpajāpati gotamī sūnehi pādehi rajokiṇṇena gattena dukkhī dummanā assumukhī rudamānā bahidvārakoṭṭhake aṭṭhāsi. Addasā kho āyasmā ānando mahāpajāpatiṃ gotamiṃ sūnehi pādehi rajokiṇṇena gattena dukkhī dummanam assumukhiṃ rudamānam bahidvārakoṭṭhake ṭhiṭaṃ. Disvāna mahāpajāpatiṃ gotamiṃ etadavoca – “kissa tvaṃ, gotamī, sūnehi pādehi rajokiṇṇena gattena dukkhī dummanā assumukhī rudamānā bahidvārakoṭṭhake ṭhiṭā”ti?

अथ खो भगवा कपिलवत्थुस्मिं यथाभिरन्तं विहरित्वा येन वेसाली तेन चारिकं पक्कामि। अनुपुब्बेन चारिकं चरमानो येन वेसाली तदवसरि। तत्र सुदं भगवा वेसालियं विहरति महावने कूटागारसालायं। अथ खो महापजापति गोतमी केसे छेदापेत्वा कासायानि वत्थानि अच्छादेत्वा सम्बहुलाहि साकियानीहि सद्धिं येन वेसाली तेन पक्कामि। अनुपुब्बेन येन वेसाली महावनं कूटागारसाला तेनुपसङ्गमि। अथ खो महापजापति गोतमी सूनेहि पादेहि रजोकिण्णेन गत्तेन दुक्खी दुम्मना अस्सुमुखी रुदमाना बहिद्वारकोट्टुके अट्ठासि। अद्दसा खो आयस्मा आनन्दो महापजापतिं गोतमिं सूनेहि पादेहि रजोकिण्णेन गत्तेन दुक्खिं दुम्मनं अस्सुमुखिं रुदमानं बहिद्वारकोट्टुके ठितं। दिस्वान महापजापतिं गोतमिं एतदवोच – “किस्स त्वं, गोतमि, सूनेहि पादेहि रजोकिण्णेन गत्तेन दुक्खी दुम्मना अस्सुमुखी रुदमाना बहिद्वारकोट्टुके ठिता”ति?

B) Atha kho citto gahapati tassā rattiyaṃ accayena therānaṃ bhikkhūnaṃ paṇītaṃ khādanīyaṃ bhojanīyaṃ paṭiyādāpesi. Atha kho āyasmā sudhammo ‘yaṃnūnāhaṃ cittassa gahapatino therānaṃ bhikkhūnaṃ paṭiyattaṃ passeyya’nti pubbaṇhasamayam nivāsetvā pattacīvaramādāya yena cittassa gahapatino nivesanaṃ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paṇīatte āsane nisīdi. Atha kho citto gahapati yenāyasmā sudhammo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṃ sudhammaṃ abhivādetvā ekamantaṃ

P.T.O.

nisīdi. Ekamantaṃ nisinnaṃ kho cittaṃ gahapatiṃ āyasmā sudhammo etadavoca – “pahūtaṃ kho te idaṃ, gahapati, khādanīyaṃ bhojanīyaṃ paṭiyattaṃ; ekā ca kho idha natthi yadidaṃ tilasaṅgulikā”ti. “Bahumhi vata, bhante, ratane buddhavaacane vijjamāne ayyena sudhammena yadeva kiñci bhāsitaṃ yadidaṃ tilasaṅgulikāti.

अथ खो चित्तो गहपति तस्सा रत्तिया अच्चयेन थेरानं भिक्खूनं पणीतं खादनीयं भोजनीयं पटियादापेसि । अथ खो आयस्मा सुधम्मो ‘यंनुनाहं चित्तस्स गहपतिनो थेरानं भिक्खूनं पटियत्तं पस्सेव्य’न्ति पुब्बण्हसमयं निवासेत्वा पत्तचीवरमादाय येन चित्तस्स गहपतिनो निवेसनं तेनुपसङ्गमि, उपसङ्गमित्वा पज्जत्ते आसने निसीदि । अथ खो चित्तो गहपति येनायस्मा सुधम्मो तेनुपसङ्गमि, उपसङ्गमित्वा आयस्मन्तं सुधम्मं अभिवादेत्वा एकमन्तं निसीदि । एकमन्तं निसिन्नं खो चित्तं गहपतिं आयस्मा सुधम्मो एतदवोच – “पहूतं खो ते इदं, गहपति, खादनीयं भोजनीयं पटियत्तं; एका च खो इध नत्थि यदिदं तिलसङ्गुलिका”ति । “बहुम्हि वत, भन्ते, रतने बुद्धवचने विज्जमाने अय्येन सुधम्मेन यदेव किञ्चि भासितं यदिदं तिलसङ्गुलिकाति ।

C) Tena samayena buddho bhagavā sāvatthiyaṃ viharati jetavane anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena ariṭṭhassa nāma bhikkhuno gaddhabādhipubbassa evarūpaṃ pāpakaṃ diṭṭhigataṃ uppannaṃ hoti – “tathāhaṃ bhagavatā dhammaṃ desitaṃ ājānāmi yathā yeme antarāyikā dhammā vuttā bhagavatā te paṭisevato nālaṃ antarāyāyā”ti. Assosun kho sambahulā bhikkhū ariṭṭhassa nāma kira bhikkhuno gaddhabādhipubbassa evarūpaṃ pāpakaṃ diṭṭhigataṃ uppannaṃ – “tathāhaṃ bhagavatā dhammaṃ desitaṃ ājānāmi yathā yeme antarāyikā dhammā vuttā bhagavatā te paṭisevato nālaṃ antarāyāyā”ti. Atha kho te bhikkhū yena ariṭṭho bhikkhu gaddhabādhipubbo tenupasaṅkamiṃsu. Upasaṅkamitvā ariṭṭhaṃ bhikkhuṃ gaddhabādhipubbaṃ etadavocun – “saccaṃ kira te, āvuso ariṭṭha, evarūpaṃ pāpakaṃ diṭṭhigataṃ uppannaṃ – tathāhaṃ bhagavatā dhammaṃ desitaṃ ājānāmi yathā yeme antarāyikā dhammā vuttā bhagavatā te paṭisevato nālaṃ antarāyāyā”ti?

तेन समयेन बुद्धो भगवा सावत्थियं विहरति जेतवने अनाथपिण्डिकस्स आरामे । तेन खो पन समयेन अरिद्धस्स नाम भिक्खुनो गद्धबाधिपुब्बस्स एवरूपं पापकं दिट्ठिगतं उप्पन्नं होति – “तथाहं भगवता धम्मं देसितं आजानामि यथा येमे अन्तरायिका धम्मा वुत्ता भगवता ते पटिसेवतो नालं अन्तरायाया”ति । अस्सोसुं खो सम्बहुला भिक्खू अरिद्धस्स नाम किर भिक्खुनो गद्धबाधिपुब्बस्स एवरूपं पापकं दिट्ठिगतं उप्पन्नं – “तथाहं भगवता धम्मं देसितं आजानामि यथा येमे अन्तरायिका धम्मा वुत्ता भगवता ते पटिसेवतो नालं अन्तरायाया”ति । अथ खो ते भिक्खू येन अरिद्धो भिक्खु गद्धबाधिपुब्बो तेनुपसङ्गमिंसु । उपसङ्गमित्वा अरिद्धं भिक्खुं गद्धबाधिपुब्बं एतदवोचुं – “सच्चं किर ते, आवुसो अरिद्ध, एवरूपं पापकं दिट्ठिगतं उप्पन्नं – तथाहं भगवता धम्मं देसितं आजानामि यथा येमे अन्तरायिका धम्मा वुत्ता भगवता ते पटिसेवतो नालं अन्तरायाया”ति?

Q.2 Explain with reference to the context any four of the following.

16

संदर्भासहित अर्थ स्पष्ट करा. (कोणतेही चार)

१६

1) “sādhu, bhante, labheyya mātugāmo tathāgatappavedite dhammavinaye agārasmā
anagāriyaṃ pabbajja”nti.

2) “Kahaṃ, bhante, ayyo sudhammo gamissatī”ti?

“कहं, भन्ते, अय्यो सुधम्मो गमिस्सतीति।

3) “Māvuso ariṭṭha, evaṃ avaca. Mā bhagavantam abbhācikkhi”

“मावुसो अरिद्ध, एवं अवच. मा भगवन्तं अब्भाचिक्खि।”

4) “Tumhe tena paṇḍitatarā ca byattatarā ca bahussutatarā ca alamattatarā ca”

“तुम्हे तेन पण्डिततरा च व्यत्ततरा च बहुस्सुततरा च अलमत्ततरा च”

5) “Pañceva dāni, ānanda, vassasatāni saddhammo ṭhassati.”

“पञ्चेव दानि वस्ससतानि सद्धम्मो ठस्सति।”

Q.3 Attempt any one of the following .

16

खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

१६

1) Why was Buddha unwilling to ordain women? Discuss in detail.

भगवान बुद्ध स्त्रियांना संघामध्ये प्रवेश देण्याकरिता का उत्सुक नव्हते? सविस्तर चर्चा करा.

2) What is "Paṭisāraṇīyakammaṃ" ? Explain it.

पटिसारणीयकम्मं म्हणजे काय? स्पष्ट करा.

Q.4 What is garudhamma? State and discuss the 'Aṭṭhagaudhammā.' 16

गरुधम्म म्हणजे काय? अष्टगरुधम्म लिहा आणि त्यांची चर्चा करा. १६

OR/किंवा

In what type of business the dwellers of Kitagari were indulge?

किटागरि आवासिक भिक्खू कोणत्या प्रकारच्या कामामध्ये व्यस्त होते ?

5) Write a note on any two of the following 16

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा. १६

1) Mulayapaṭikassantā मुलाय पटिकस्सन्ता

2) Niyassakamma नियस्सकम्मं

3) Bhikkhu Ānanda as reflected in Bhikkhunikhanda Pabbajaniyakamma
भिक्खूनिखन्धकातील भिक्खू आनन्द

[4302] – 361

Seat
No.

M.A. (Semester – III) Examination, 2013
PALI
(Compulsory Paper) : Sutta Literature
(दीघनिकाय, मज्झिमनिकाय)
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

1. Translate the following into **English** or **Marathi** (any two) :

16

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे इंग्रजीत किंवा मराठीत भाषांतर करा.

- A) तेन खो पन समयेन जीवको कोमारभच्चो रज्जो मागधस्स अजातसत्तुस्स वेदेहिपुत्तस्स अविदूरे तुव्हीभूतो निसिन्नो होति । अथ खो राजा मागधो अजातसत्तु वेदेहिपुत्तो जीवकं कोमारभच्चं एनदवोच “त्वं पन, सम्य जीवकं, किं तुव्ही’ति ? ‘अयं, देव, भगवा अरहं सम्मासम्बुद्धो अम्हाकं अम्बवने विहरति महता भिक्खुसङ्घेन सद्धि अड्ढतेव्वसेहि भिक्खुसतेहि । तं खो पन भगवन्तं एवं कल्याणो कित्तिसद्दो अब्भुगतो-‘इतिपि सो भगवा अरहं सम्मासम्बुद्धो विज्जाचरण सम्पन्नो सुगतो लोकविदू अनुत्तरो पुरिसदम्मसारथि सत्था देवमनुस्सानं बुद्धो भगवा’ति । तं देवो भगवन्तं पयिरूपासतु । अप्पेव नाम देवस्स भगवन्तं पयिरूपासतो चित्तं पसीदेय्या’ति ।
- B) यथा वा पनेके भोन्तो समणब्राह्मणा सद्धादेय्यानि भुज्जित्वा ते एवरूपाय तिरच्छानविज्जाय मिच्छाजीवेन जीवितं कप्पेन्ति सेय्यथिदं सन्तिकम्भं पणिधिकम्भं भूतकम्भं भूरिकम्भं वस्सकम्भं वोस्सकम्भं वत्थुकम्भं वत्थुपरिकम्भं आचमनं न्हापनं जुहनं वमनं विरेचनं उद्धंविरेचनं अधोविरेचनं सीसविरेचनं कण्णतेलं नेत्ततप्पनं नत्थुकम्भं अज्जनं पच्चज्जनं सालाकियं सल्लकत्तियं दारकतिकिच्छा मूलभेसज्जानं अनुप्पदानं ओसधीनं पटिमोक्खो इति वा इति एवरूपाय तिरच्छानविज्जाय मिच्छाजीवा पटिविरतो समणो गोतभो’ति-इति वा हि, भिक्खवे, पुत्थुज्जनो तथागतस्स वण्णं वदभानो वदेय्य ।
- C) “पुन चपरं, भिक्खवे, भिक्खु गच्छन्तो वा गच्छामी’ति पजानाति, ठितो वा ठितोम्ही’ति पजानाति, निसिन्नो वा निसिन्नोम्ही’ति, सयानो वा सयावोम्ही’ति पजानाति । यथा वा पनस्स कायो पणिहीतो

P.T.O.

होति तथा तथा नं पजानाति । इति अज्झत्तं वा काये कायानुपस्सी विहरति, बहिद्धा वा काये कायानुपस्सी विहरति, अज्झत्तबहिद्धा वा काये कायानुपस्सी विहरति; समुदयधम्यानुपस्सी वा कायस्मिं विहरति, वयधम्यानुपस्सी वा कायस्मिं विहरति, समुदय धम्यानुपस्सी वा कायस्मिं विहरति, वयधम्यानुपस्सी वा कायस्मिं विहरति, समुदयवयधम्यानुपस्सी वा कायस्मिं विहरति । ‘अत्थि कायो’ति वा पनस्स सति पच्चुपट्ठिता होति यावदेव जाणमत्ताय पटिस्सतिमत्ताय अनिस्सितो च विहरति, न च किञ्चि लोके उपादियति । एवम्पि खो, भिक्खवे, भिक्खु काये कायानुपस्सी विहरति ।

2. Explain the following with reference to context (**any four**) :

16

संदर्भासहित स्पष्टीकरण करा (कोणतेही चार).

- A) इतिह ते उभो आचरियन्तेवासी अज्जमज्जस्स उजुविपच्चनीकवादा विहरन्ति ।
- B) अथ खो राजा मागधो अजातसत्तु वेदेहिपुत्तो जीवकं कोमारभच्चं एतदवोच-“त्वं पन, सम्य जीवकं, किं तुव्ही’ति ?
- C) “जानतो अहं, भिक्खवे, पस्सतो आसवानं खयं वदामि, नो अजानतो नो अपस्सतो ।
- D) अयं वुत्त्वति, भिक्खवे, सम्यावायामो ।
- E) “कतमे च, भिक्खवे, आसवा भावना पहातब्बा ?

3. Write a detail note on Diḡhanikāya or Majjhimānikāya.

16

दीघनिकाय किंवा मज्झिमनिकाय यावर सविस्तर टीप लिहा.

4. Explain the concept of “Sassatavādo” or “Ekaccasassatavādo” as reflected in Brahmajālasutta.

16

ब्रह्मजालसुत्तानुसार “सस्सतवादो” किंवा “एकत्त्वसस्सतवादो” ही संकल्पना स्पष्ट करा.

5. Write a detail note on “Dassanapahātabbā” or “Saṃvarapahātabbā”.

16

“दस्सनपहातब्बा” किंवा “संवरपहातब्बा” यावर सविस्तर टीप लिहा.

[4302] – 362

Seat
No.

M.A. (Semester – III) Examination, 2013
PALI
(Compulsory Paper) Bhikkhupatimokkha
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

Q. 1 Translate into English or Marathi any two.

(16)

कोणत्याही दोहेचे इंग्रजी अथवा मराठी मध्ये भाषांतर करा.

1. यं खो भंते आयस्मा वेय्यावच्चकरं निदिसि , संयत्तो सो मया, उपसंकमतु आयस्मा कालेन चीवरेन अच्छादस्सती'ति। चीवरत्थिकेन भिक्खुना वेय्यावच्चकरो उपसंकमत्वा द्वित्तिकखत्तुं चोदेतब्ब सारेतब्बो सारेतब्बो — अत्थो मे आयुसो चीवरेना'ति द्वित्तिकखत्तुं चोदयमानो सारयमानो चीवरं अभिनिष्फादेय्य इच्चेतं कुसलं, नो चे अभिनिष्फादेय्य चतुक्खत्तुं पञ्चक्खत्तुं छक्खत्तुं परमं तुण्हीभूतेन उद्विस्स ठातब्बं चतुक्खत्तुं पञ्चक्खत्तुं छक्खत्तुं तुण्हीभूतेन उद्विस्स तिट्ठमानो तं चीवरं अभिनिष्फादेय्य इच्चेतं कुसलं नो चे अभिनिष्फादेय्य, ततो चे उत्तरिं वायममानो तं चीवरं अभिनिष्फादेय्य, निस्सगियं पाचित्तियं। नो चे अभिनिष्फादेय्य यत'स्स चीवरचेतापनं आभतं तत्थ सामं वा गन्तब्बं, दूतो वा पाहेतब्बो — यं खो तुम्ह आयस्मन्तो भिक्खुं उद्विस्स चीवर चेतापनं पहिणित्थ न तं तस्स भिक्खुनो किञ्चि अत्थं अनुभोति युज्जता'यस्मन्तो सकं मा वो सकं विनस्सा'ति।

2. यो पन भिक्खु भिक्खूनं सिक्खासाजीवसमापन्नो सिक्खं अपच्यक्खाय दुब्बल्यं अनाविकत्वा मेशुनं धम्मं पटिसेवेय्य अन्तमसो तिरच्छानगताय पि पाराजिको होति असंवासो। यो पन भिक्खु गामा वा अरज्जा वा अदिन्नं थेय्य संखातं आदियय्य, यथरूपे अदिन्नादाने राजानो चोरं गहेत्वा हनेय्युं वा बन्धेय्युं वा पब्बाज्जेय्युं वा चोरै'सि बालो'सि मूळ्हो'सि थेनो'सी'ति तथारूपं भिक्खु अदिन्नं आदियमानो, अयं पि पाराजिको होति असंवासो। यो पन भिक्खु संचिच्च मनुस्सविग्गहं जीविता वो रोपेय्य, सत्थहारं वा'स्स परियेसय्य, मरणवण्णं वा संवण्णेय्य मरणाय वा समादपेय्य — अयं पि पाराजिको होति असंवासो।

3. तस्सेव खो पन भिक्खुस्सभिक्खू होन्ति अनुवत्तिका वग्गवादका एको वा द्वे वा तयो वा ते एवं वदेय्युं — मा आयस्मन्तो एतं खं किंचि अवचुत्थ, धम्मवादी चेसो भिक्खु विनयवादी चेसोभिक्खु, अम्हाकं चेस भिक्खु छन्दं च रुचिं च आदाय वोहरति, जानाति, नो भासति, अम्हाकं चेतं खमती'ति, ते भिक्खू भिक्खूहि एवमस्स वचनीया — मा आयस्मन्तो एवं अवचुत्थ, न चेसो भिक्खु धम्मवादी, न चेसो भिक्खु विनयवादी, मा आयस्मन्तानं पि संघभेदो रुचित्थ समेता'यस्मन्तानं संघेन समग्गो हि संघो सं मोदमानो अविवदमानो एकुद्देसो फासु विहरती'ति।

P.T.O.

Q.2 Explain any four with reference to the context.

16

कोणतेही चार संसंदर्भ स्पष्ट करा .

- 1 सुणातु मे भंते संघो, अज्जुपोसथो पण्णरसो, यद संघस्स पत्तकल्लं, संघो उपोसथं करेय्य, यदि संघस्स पत्तकल्लं, संघो उपोसथंकरेय्य , पातिमोक्खं उद्दिसेय्य।
- 2 संमतो पि चे भिक्खु अत्थंगते सुरिये भिक्खुनियो ओवदेय्य, पाचित्तियं।
- 3 भूतगामपातव्यताय पाचित्तियं।
- 4 अगिलानेन भिक्खुना एको आसापिण्डो भुंजितब्बो, ततो चे उत्तरिं भुंजेय्य पाचित्तियं।
- 5 यो पन भिक्खु मज्जं वा पीठं वा तूलोनद्धं कारापेय्य उद्दालनकं पाचित्तियं।
- 6 यो पन भिक्खु अज्जातिकाय भिक्खुनिया पुराणचीवरं धोवापेय्य वा रजापेय्य आकोटापेय्य वा, निसग्गियं पाचित्तियं।

Q.3. Write a detail note on Importance and Place of Bhikkhu Patimokkha in Pali literature and its subject matter OR Sanghadisesa Dhamma.

16

भिक्खुपाटिमोक्खचे पालि साहित्यातील स्थान आणि महत्त्व व त्याची विषयवस्तू

किंवा

संघादिसेसाधम्मा यावर सविस्तर टीप लिहा.

Q.4 Write a detail note on Rules for begging alms and eating alms OR Pacittiyaadhamma .

भिक्षा मागण्याचे नियम आणि ती खाण्यासंबंधीचे नियम किंवा पाचित्तियधम्मा यावर

सविस्तर टीप लिहा.

16

Q.5 Write notes on any two.

16

कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा

१ चीवरवग्ग in निसग्गिया पाचित्तियाधम्मा

२ सहधम्मिकवग्ग in पाचित्तियाधम्मा

३ एळकलोमवग्ग in निसग्गिया पाचित्तियाधम्मा

B/I/13/60

[4302] – 461

Seat No.	
-------------	--

M.A. (Semester – IV) Examination, 2013
PALI
Compulsory Paper : Kavya Literature (2008 Pattern)
1. Telakatahagatha
2. Vuttodaya, Subodhalamkara

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

Q.1 Translate **any two** into English or Marathi with explanation.

16

कोणत्याही दोहोचे मराठी अथवा इंग्रजीमध्ये स्पष्टीकरणासह भाषांतर करा.

- 1 सत्तोपकार निरता कुसले सहाया
 भो दुल्लभा भुवि नरा विहतप्पमादा,
 लंकाधिपं गुणधनं कुसले सहायं
 आगम्म संचरथ धम्ममलं पमादं ।
- 2 दुक्खं अनिच्चमसुभं वत अत्तभावं
 मा संकिलेसय न विज्जति जातु निच्चो,
 अम्भो न विज्जति हि अप्पमपीह सारं
 सारं समाचरथ धम्ममलं पमादं ।
- 3 जातं यथा न कमलं भुवि निन्दनीयं
 पङ्केसु भो असुचितोय समाकुलेसु,
 जातं तथा परहितम्पि च देहभूतं
 तं निन्दनीयमिह जातु न होति लोके ।

Q.2 Explain **any four** with reference to the context.

16

कोणत्याही चारांचे ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा.

1. धम्मो तथा इह समाचरितो हि लोके छायाव याति परलोक मितो वजन्तं ।

P.T.O.

2. भिक्खं सदारिभवने सकुचेलवासो देहे परत्थि परचित्तहरो नरो यो ।
3. ते सब्बदा विगतरोगभया विसोका सब्बं सुखं अधिगता मुदिता भवन्तु ।
4. देय्यं सदा परहिताय सुखाय चेव किम्भो तदेव ननु हत्थगतज्झि सारं?
5. नानाविधब्यसनभाजनमप्पसन्नं पज्जामयेन बलिसेन निराकरोथ ।
6. सद्भादिधम्मसहिता सततप्पमत्ता भो! भो! करोथ अमताधिगमाय पुज्जं ।

Q.3 Write a detailed note on Marananussati **OR** Style of Telakatahagatha. 16

मरणानुस्सति किंवा तेलकटाहगाथाची शैली यावर सविस्तर टीप लिहा.

Q.4 Write a detailed note on -

पददोस उद्देस, वाक्यदोस उद्देस, वाक्यत्थदोसउद्देस, पददोसनिद्देस

पददोस उद्देस, वाक्यदोस उद्देस, वाक्यत्थदोसउद्देस, पददोसनिद्देस यावर सविस्तर टीप लिहा.

OR

16

Write a detailed note on दोसपरिहारावबोध

दोसपरिहारावबोध वर सविस्तर टीप लिहा.

Q. 5 Write a detailed note on -

मत्तावुत्तिनिद्देस **OR** समवुत्तिनिद्देस.

16

मत्तावुत्तिनिद्देस किंवा समवुत्तिनिद्देस यावर सविस्तर टीप लिहा.

[4302] – 462

Seat No.	
-------------	--

**M.A. (Semester – IV) Examination, 2013
PĀLI**

**(Compulsory Paper) : Three Buddhist Councils and Spread of
Buddhism with Special Reference to Māhavaṃsa, Samantapāsādikā
(2008 Pattern)**

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

Q.1 Translate any one of the following into English or Marathi.

12

खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे इंग्रजी किंवा मराठीत भाषांतर करा.

१२

अगं बहुस्सुतादीनं, कोसारक्खं महेसिनो ।
सम्मन्नित्वान अत्तानं, थेरो धम्ममपुच्छि सो ॥

तथा सम्मन्नियत्तानं, धम्मासनागतो सयं ।
विस्सज्जेसि तमानन्दत्थेरो धम्ममसेसतो ॥

वेदेहमुनिना तेन, विस्सज्जितकमेन ते ।
सब्बे सज्झायमकरुं, धम्मं धम्मत्थकोविदा ॥

एवं सत्तहि मासेहि, धम्मसंगीति निद्धिता ।
सब्बलोकहितत्थाय, सब्बलोकहि तेहि सा ॥

aggam bahussutādīnaṃ, kosārakkhaṃ mahesino;
sammannitvāna attānaṃ, therō dhammamapucchi so.

tathā sammanniya'ttānaṃ, dhammāsanāgato sayam;
vissajjesi tamānanda-tthero dhammamasesato.

vedehamuninā tena, vissajjitakamena te;
sabbe sajjhāyamakarūṃ, dhammaṃ dhammatthakovidā.

evaṃ sattahi māsehi, dhammasaṃgīti niṭṭhitā;
Sabbalokahitathāya, sabbalokahi tehi sā.

Or/किंवा

P.T.O.

या महाकस्सपादीहि, महाथेरेहि आदितो ।
कता सद्धम्म संगीति, थेरियाति पवुच्चति ॥

एकोव थेरवादो सो, आदिवस्ससते अहु ।
अज्जाचरियवादातु, ततो ओरं अजायिसुं ॥

तेहि संगीतिकारेहि, थेरेहि दुतियेहि ते ।
निग्गहिता पापभिक्षू, सब्बे दससहस्सका ॥

अकंसाचरियवादं ते, महासंगीतिनामका ।
ततो गोकुलिका जाता, एकब्बोहारिकापि च ॥

yā mahākassapādīhi, mahātherehi ādito;
katā saddhamma saṅgīti, theriyā'ti pavuccati.

eko'va theravādo so, ādivassasate ahu;
aññācariyavādātu, tato oraṃ ajāyisuṃ.

tehi saṅgītikārehi, therehi dutiyehi te;
niggahitā pāpabhikkhū, sabbe dasasahassakā.

akamsā'cariyavādaṃ te, mahāsaṅgītināmakā;
tato gokulikā jātā, ekabbohārikāpi ca.

Q. 2 Explain critically the historicity of the first Buddhist council with 16
with reference to the Mahāvamsa.

पहिल्या बौद्ध संगीतीच्या ऐतिहासिकतेचे महावंसानुसार चिकित्सक परीक्षण करा. १६

OR/किंवा

Explain critically the historical importance of the second Buddhist council
with reference to the Mahāvamsa.

महावंसाच्या आधारे दुसऱ्या बौद्ध संगीतीच्या ऐतिहासिक महत्वाचे चिकित्सक परीक्षण करा.

Q.3 Write an essay on any of the following.

16

खालीलपैकी कोणत्याही एकावर निबंध लिहा.

१६

a. The third Buddhist council तिसरी बौद्ध संगीती

b. Mahāvamsa as a kavya महावंस :एक काव्य

Q.4 Write a short note on any two of the following.

20

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीप लिहा.

२०

a) Role played by Thera Mahākassapa in the first Buddhist council

स्थविर महाकस्सप यांची पहिल्या संगीतील भूमिका

b) Dasavatthu दसवत्थू

c) Moggaliputta Tissa मोग्गलिपुत्त तिसस

Q.5 Explain critically the contribution of King Aśoka to the development of 16
Buddhism.

सम्राट अशोकाच्या बौद्ध धर्माच्या विकासासाठीच्या योगदानाचे चिकित्सक परीक्षण करा. १६

OR/किंवा

Explain critically the importance of Mahāvamsa in Indian history.

महावंस या ग्रंथाचे भारतीय इतिहासाच्या दृष्टीने असलेल्या महत्त्वाचे चिकित्सक परीक्षण करा.

[4302] – 463

Seat No.	
-------------	--

M.A. (Semester IV) Examination, 2013
PALI
Compulsory Paper : Abhidhamma Literature (Paṭṭhāna)
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

- Q.1 What is ārammanana? Explain the ārammanapaccaya. 16
 आरम्भन म्हणजे काय? आरम्भनपच्चय ही संकल्पना स्पष्ट करा. १६

OR / किंवा

What is hetu? Explain the hetupaccayo in accordance with paṭṭhāna. 16

हेतु म्हणजे काय? पट्ठानमध्ये वर्णन केलेले हेतुपच्चय स्पष्ट करा. १६

- Q.2 Explain the following terms. (any two) 16

खालील संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन) १६

1) samantarapaccayo

समन्तरपच्चयो.

2) anantarapaccayo

अनन्तरपच्चयो.

3) Sahajātapaccayo

सहजातपच्चयो .

- Q.3. What is Paṭṭhāna? Explain its importance in abhidhamma philosophy. 16
 पट्ठान म्हणजे काय? अभिधम्म तत्त्वज्ञानातील त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा. १६

OR / किंवा

What is āhara? Explain the kabalikāra āhara.

आहार म्हणजे काय? कबळीकार आहार स्पष्ट करा.

- Q.4. Write short notes on any two the following 16
 खालीलपैकी कोणत्याही दोहोवर टिपा लिहा. १६

1) sampayuttapaccayo

सम्पयुक्तपच्चयो

2) vippayuttapaccaya

विप्पयुक्तपच्चयो

3) purejātapaccayo

पुरेजातपच्चयो

P.T.O.

Q. 5 Write an essay on any one of the following.

16

खालीलपैकी कोणत्याही एकावर निबंध लिहा.

१६

1) The Abhidhammapiṭaka.

अभिधम्मपिटक

2) The paṭiccasamuppāda.

प्रतीत्यसमुत्पाद

[4302] – 464

Seat
No.

M.A. (Semester – IV) Examination, 2013
PALI (Optional)
Grammatical Literature : Moggallāna Vyākaraṇa
(2008 Pattern)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

- Q. 1** Explain the following aphorisms with illustrations. (any four) 20
 खालीलपैकी कोणत्याही चार सूत्रांचे सोदाहरण स्पष्टीकरण करा. २०
१. मा योगे ई आ आदि ।
 २. दास्सदं वा मिमेस्वद्विते ।
 ३. अ ईस्सादीनं व्यञ्जनस्सिञ्ज ।
 ४. म्हात्थानमुञ् ।
 ५. स हि स्वट् ।
 ६. एतिस्मा ।
 ७. गुरुपुब्बा रस्सा रे न्तेन्तीनं ।
- Q. 2** Explain following forms by quoting appropriate rules (any four). 16
 पुढील रूपांचे योग्य सूत्र उद्धृत करून स्पष्टीकरण करा. (कोणतीही चार) १६
१. अयोच
 २. अगा
 ३. पचीयति
 ४. अस्स
 ५. आसि
 ६. हाहति
 ७. तनुते
- Q. 3** Write short notes on any two. 12
 खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा द्या. १२
१. परोक्खा
 २. अनुवृत्ति
 ३. क अनुबंध

Q. 4 Answer in detail any one of the following. 16

पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर द्या. १६

1. Explain changes taking place in the root *kar* in different tenses and moods.

विविध काळ व अर्थांमधे होणारे कर् धातूतील बदल स्पष्ट करा.

2. Explain various meanings conveyed by the suffixes *eyya* etc.

एय्यादि प्रत्ययांनी व्यक्त होणारे विविध अर्थ स्पष्ट करा.

Q. 5 Write an essay on any one of the following. 16

खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर निबंध लिहा. १६

१. त्यादिकण्ड

२. मोग्गल्लानव्याकरणतंत्र